

BOEKBESPREKING

Handbuch der Pflanzenkrankheiten. Erster Band.
Die nichtparasitären und Viruskrankheiten. Erster
Teil. Sechster Auflage. Berlin, Verlagsbuchhandlung
Paul Parey, 1933. 602 blz., geb. R.M. 46,—.

Voortdurend wordt door Prof. Dr O. APPEL gewerkt aan de hervorming en moderniseering van het groote werk op planten-ziektenkundig gebied, dat door PAUL SORAUER begonnen is en dat gewoonlijk kortweg „Sorauer” genoemd wordt. Alle deelen zijn aan een herziening onderworpen geworden en de nieuwe drukken der deelen zijn zoo vaak en zoo door elkaar verschenen, dat het moeite kost de volledige laatste bewerking te overzien.

Thans is een herziening van het bekende eerste deel ter hand genomen, dat de kern vormde van het oorspronkelijke handboek. Immers was SORAUER *de* man van de niet-parasitaire plantenziekten en hij heeft de resultaten van zijn waarnemingen en onderzoekingen en zijn opvattingen vooral in dat deel van zijn werk vastgelegd. Dat is nu reeds 54 jaren geleden. Bij de enorme ontwikkeling, die de plantenziektenkundige wetenschap sindsdien verkregen heeft, behoeft het geen verwondering te wekken, dat juist de inhoud van dit deel zeer groote wijzigingen heeft ondergaan. Voorceerst is het noodig gebleken, de bewerking in handen te geven van tien specialisten, daar het niet meer mogelijk was bij den omvang van het te verwerken materiaal, dat dit door één persoon geschiedde. Daarvan is een andere indeeling weer het gevolg, waardoor deze druk in verschillende opzichten van zijn voorgangers afwijkt. Het geheel kan nog niet overzien worden, daar nu slechts een helft van het werk verschenen is en zelfs de inhoud van de tweede helft nog niet is aangegeven.

In verschillende opzichten wekt het voor ons liggende deel een gunstigen indruk. Het overzicht over de geschiedenis van de plantenziekten en de schadelijke dieren is wel heel erg omvangrijk geworden. Dit beslaat niet minder dan 80 bladzijden, tegen 17 in den vierden druk. Gelukkig hebben niet alle hoofdstukken een dergelijke uitbreiding ondergaan.

Het overzicht loopt van 4000 v. Chr. tot het jaar 1880.

In het tweede hoofdstuk over Allgemeine Pflanzenpathologie worden daarna 7 bladzijden gewijd aan de nieuwere ontwikke-

ling; het overige deel van het werk zal daar de afspiegeling van zijn.

Van zeer veel belang is dan het onderhoofdstuk: das Wesen der Krankheit, waarin de behandeling van: Krankheitsbegriff en vooral van: Krankheitserscheinungen. Deze laatste geeft achtereenvolgens: verwelking, verkleuringen, afsterven van organen, vormveranderingen, wonden, afscheidingen, epiphyten en parasieten als Hauptsymptome van ziekten. Hierin wordt een systematisch overzicht gegeven van alle voorkomende ziekteverschijnselen, dus niet naar de oorzaak, maar naar hun uiterlijk voorkomen.

Daarna worden de oorzaken van plantenziekten behandeld: anorganische en organische en de ziekteprocessen: nekrosen, hypoplasiën en hyperplasiën, zoomede de pathogenese, de wijzen, waarop ziekten worden overgebracht en ontstaan en de ziektestadiën (overbrenging, incubatie en infectie).

Het tweede onderhoofdstuk gaat over „die Bedingtheit der Erkrankung”, waarin o.m. behandeld worden: de plant en hare omgeving, algemeene plantenökologie, phaenologie, praedispositie, degeneratie en „Abbau”, immuniteit en resistentie. Aan de „ökologische Abbautheorie” van MERKENSCHLAGER, die zoo sterk afwijkt van wat over de virusziekten bij aardappelen in alle andere landen van Europa dan Deutschland en in de Vereenigde Staten wordt aangenomen, wordt veel aandacht besteed; blijkbaar heeft men de laatste publicatie van SCHAFFNIT over dit onderwerp, die zich eens verklaart met de niet-duitsche opvattingen, niet meer kunnen vermelden.

Van het bijzondere deel zijn drie hoofdstukken opgenomen, nl. die over voeding en plantenziekten, klimaat en weersgesteldheid als oorzaken van niet-parasitaire ziekten en koude en warmte als doodsoorzaak van planten en als oorzaak van plantenziekten. De rijkdom van inhoud van deze hoofdstukken kan wel eenigszins uitgedrukt worden in den omvang, die 394 bladzijden bedraagt. De verschillende ziekteverschijnselen, veroorzaakt door overmaat van en te kort aan voedingsstoffen worden uitvoerig vermeld, maar toch mis ik het kaligebrek als oorzaak van het blauw worden van aardappelen. De behandeling van licht, temperatuur en water, zoomede warmte en koude is ook geheel herzien en over het geheel wat gecomprimeerd; wat geen nadeel geacht kan worden.

Het geheel is een kloeke behandeling van zeer veel wetenswaardigs. De werkelijke waarde van deze nieuwe bewerking kan echter eerst na langdurig gebruik bepaald worden.

Met belangstelling zien wij het verschijnen van het tweede deel van Band I het volgend jaar tegemoet.

N. v. P.